

Posudek diplomové práce Rity Henzelyové

Název práce: Slovenská pantomima

Školitel: doc. Petr Christov, Ph.D.

Oponentka: Mgr. Alena Sarkissian, Ph.D.

Není snadné psát o tématu, které stojí mimo střed odborného zájmu a kde si autorka musí pole svého zájmu ohledávat spíše sama, téměř bez opory předchozí badatelské práce. Rita Henzelyová měla tento úkol a nutno konstatovat, že si již tak obtížnou práci sama hned na počátku zkomplikovala a zkomplikovala ji i čtenáři. O slovenské pantomimě skutečně neexistuje mnoho odborných prací, některé však přece jen existují a Rita Henzelyová je i cituje.

Pantomimou obecně se však zaobíralo nemálo badatelů, a tak jistě není nemožné vymezit si hned zpočátku pojem pantomima: je pochopitelné, že to nelze učinit jednou pro vždy a všeplatně, je ale možné definovat si pojem pro potřeby práce a informovat hned zpočátku čtenáře, jakou podobou divadla se hodlám v práci zabývat, kde leží hranice mého zájmu, jaké podoby pohybového divadla už budou pominuty a proč. Práce Rity Henzelyové tento krok sice „nepřeskočila“, vyrovnala se s ním ovšem velmi zběžně - shrnula jej do stručné definice na s. 8, která ovšem nepodává vysvětlení zvoleného postupu, ani nic nepraví o metodě výběru umělců. Výsledkem je textový i recipientův zmatek: autorka volně přechází od představitelů „tvrdého jádra“ pantomimy k umělcům, kteří do svého autorského projevu pantomimu tu více, tu (zřejmě) méně zapojují. Jak se liší „inscenace s pantomimickými prvky“ od inscenací charakterizovaných v předchozím oddíle práce, není při čtení dosti patrné, popisy inscenací těkají a jde v nich skutečně o popis toho, co autorka viděla na videozáznamu, nikoli o hloubkovou analýzu odhalující vztah mezi použitými inscenačními, především hereckými prostředky a jejich významem (prosté všeobjímající konstatování na s. 45, že „výber týchto prvkov tiež dosvedčuje, že Pavol Seriš tvorí divadlo zrozumiteľné širokému publiku s hlavným cieľom pobaviť,“ by se podle mého názoru v magisterské práci objevit nemělo.)

Způsob výběru umělců, jak jsem již uvedla, není předem zřetelně stanoven. Čtenář tedy většinou neví, proč o některých umělcích čte. Např. oddíl věnovaný dílu Viliama Dočolomanského začíná těmito slovy: „Viliam Dočolomanský je osobnosťou v oblasti slovenskej pantomímy o niečo odlišnejšou. Ako jediný zo zatiaľ spomenutých tvorcov nevyšiel z pantomímy a jeho inscenačné východiská ani ako pantomímu označiť nemožno.“ V dalším textu jsou sice popsány inspirační východiska, která Dočolomanský z pantomimy přebírá, stále však není jasné, proč o něm Henzelyová uvažuje v rámci své práce: je Dočolomanský jediný, nejvýraznější, je to příklad inspirace - za všechny, kteří jmenováni nejsou? U jiných umělců jsou inspirace pantomimou rovněž ojedinělé a jde o divadlo, kde se někdy i hojně užívá slovo či slovní gag (např. Pavol Seriš, který je nicméně zařazen k současné pantomimě). Metodologická východiska práce tudíž považuji za nedostatečná.

Text je problematický i z hlediska struktury, což je podle mě způsobeno právě metodologickými slabinami práce. Dílo Milana Sládka coby zakladatele slovenské pantomimy je popsáno jaksi namátkově, hlavní rysy jeho díla jsou po práci spíše roztroušeny. Důvodem je patrně to, že autorka těžila především z práce O. Panovové o M. Sládkovi, aniž se s jeho dílem seznámila hlouběji.

V některých místech je práce roztěkaná až do té míry, že od popisu aktivit současných slovenských pantomimů náhle přejde k problému, že pro pantomimu neexistuje adekvátní prostor, kde by ji bylo možné soustavně provozovat a kultivovat (s. 31). Této problematice by jistě bylo možné jinde a ve zvláštním oddíle věnovat několik odstavců. Takto je čtenář pouze dezorientován.

Na s. 55 je na rozdíl od ostatních případů v hlavním textu vypočteno, jaké prameny budou použity k popisu (opět záměrně nepíše k analýze) inscenace. Není zřejmé, zda v jiných případech prameny vůbec použity nebyly, či zda má tento výčet nějaký jiný význam. V této souvislosti opět upozorňuji na to, že informace, kterých se nám o inscenacích dostane, jsou pouze povrchně popisné, a zájemci o problém neposkytnou pražádnou pomoc, neboť může sáhnout po videozáznamu.

Závěr práce poskytuje informace, které měly být řečeny již na začátku práce, např. něco málo o výběru inscenací. Poslední odstavec, který má zřejmě čtenáře naplnit nadějí, totiž že „slovenská pantomima rozhodně není mrtvá“, s. 73, by naprosto jistě mohl být vynechán.

Po jazykové stránce si práci netroufám posoudit, je ale přinejmenším místy špatně srozumitelná či kostrbatá (jeden příklad za všechny: „Pointa slovných vtipov je nenáročná a intenzita ich výskytu silná“, s. 43). Jsem si ovšem jista tím, že Ritě Henzelyové na mnoha místech přebývají či chybějí interpunkční znaménka, tedy především čárky oddělující věty či jednotlivé větné členy.

Práci v této podobě považuji za dobrý sběr materiálu, na kterém by se dala vystavět zajímavá práce včleňující pantomimu jako specifický způsob hereckého vyjádření do širšího proudu pohybového divadla. Tento cíl se podle mého názoru Ritě Henzelyové nepodařilo zcela naplnit. Navrhuji hodnocení **dobře**.

V Dobrušce 31. srpna 2016.